

Obsah

Úvodem.....	7
K pojetí učiva o útvarech českého národního jazyka ve výuce na 2. stupni ZŠ	9
1 Učivo o útvarech národního jazyka ve výuce českého jazyka na základní škole.....	9
1.1 Pojetí tématu v RVP	10
1.2 Analyzované materiály.....	11
2 Český národní jazyk.....	12
2.1 Útvary národního jazyka.....	14
3 Vymezení spisovnosti, spisovná čeština	15
3.1 Běžně mluvený jazyk.....	21
4 Nespisovné útvary národního jazyka	22
4.1 Teritoriální dialekty a interdialekty	23
4.1.1 Nářečí a nářeční skupiny	23
4.1.2 Nadnářečí a obecná čeština.....	28
4.2 Sociolekty.....	31
4.2.1 Profesní mluva.....	31
4.2.2 Slang.....	32
4.2.3 Argot	35
5 Shrnutí.....	36
Zvuková stránka češtiny ve výuce na základní škole.....	40
1 Úvod	40
2 Učivo o zvukové stránce jazyka v RVP	42
2.1 Očekávané výstupy a učivo na 1. stupni.....	43
2.1.1 Komunikační a slohová výchova.....	43
2.1.2 Jazyková výchova	43
2.1.3 Literární výchova	44
2.2 Očekávané výstupy a učivo na 2. stupni.....	44
2.2.1 Komunikační a slohová výchova.....	44
2.2.2 Jazyková výchova	44
2.2.3 Literární výchova	45
2.3 Mezipředmětová propojení vzdělávacích obsahů.....	45
3 Zařazení učiva o zvukové stránce ve vybraných učebnicích	46
3.1 Nakladatelství Nová škola, s. r. o.	46
3.1.1 Učebnice pro 1. stupeň.....	47
3.1.2 Shrnutí k učebnicím pro 1. stupeň	49
3.1.3 Učebnice pro 2. stupeň.....	50
3.2 Nakladatelství Fraus.....	52
3.2.1 Shrnutí k učebnicím pro 2. stupeň	55
4 Poznátky z praxe.....	56

Pojetí slovního významu a vztahů lexikálních jednotek ve vybraných učebnicích pro 2. stupeň ZŠ.....	61
1 Nauka o významu slov na základní škole	61
1.1 Pojetí lexikálních témat v RVP.....	61
1.2 Analyzované materiály.....	62
2 Slovo jako jednotka slovní zásoby	63
3 Významy slov	64
3.1 Komplexní pojetí významu slov v učebnicích.....	65
3.2 Sousloví a frazémy.....	68
3.3 Slova jednoznačná a mnohoznačná	74
3.3.1 Přenášení pojmenování.....	75
4 Vztahy slov ve slovní zásobě	78
4.1 Vztah významové hierarchie (hyperonymie, hyponymie, kohyponymie)	79
4.2 Vztah významové souznačnosti (synonymie).....	80
4.3 Vztah významové protikladnosti (antonymie).....	89
4.4 Vztah významové rozdílnosti a formální shody (homonymie).....	93
5 Shrnutí.....	96
Slovesný čas jako předmět jazykové výuky a výchovy ke komunikaci	101
1 Děje v (plynoucím) čase a jejich reprezentace v řeči.....	101
1.1 Minulost, přítomnost a budoucnost v tvarech českých sloves.....	102
1.1.1 Krátký pohled do historie	102
1.2 Přítomný čas – děj v okamžiku promluvy?	105
1.3 Minulost jako záznam lidské zkušenosti	106
1.4 Děje v budoucnosti	106
2 Chápání času dítětem a přístup k výuce jazykových prostředků pro jeho vyjádření...107	
2.1 Konstruktivismus jako možná (racionální) opora výuky.....	108
3 Gramatická kategorie slovesný čas jako lingvodidaktický problém	109
3.1 Prekoncept pojmu <i>slovesný čas</i>	110
3.1.1 Vybrané údaje z uskutečněných šetření.....	110
3.2 Sémantická rozostřenost sdělení se „slovy o čase“	112
3.2.1 Časová adverbia	112
3.2.2 Časová adverbia jako hodnotící výraz	113
3.3 Předčasnost, současnost, následnost – nepojmenovaný a neřešený prekoncept.....	114
4 K realizaci jazykové výuky	115
4.1 Nároky Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP).....	115
4.2 Učebnice jako vyučovací pomůcka.....	116
5 Závěry a doporučení.....	118
Syntaktický pravopis v teorii a školní výuce	122
1 Výuka syntaxe a specifika syntaktického pravopisu	122
1.1 Syntaktický pravopis a užívání interpunkčních znamének.....	123
1.2 Pravopisné učivo o čárce ve školní výuce češtiny	124
2 Interpunkční zásady a školní učebnice	130
2.1 Výklad o interpunkci v učebnicích Český jazyk z Nakladatelství Fraus	131
2.1.1 Učebnice Český jazyk 6	131

2.1.2	Učebnice Český jazyk 7	133
2.1.3	Učebnice Český jazyk 8	134
2.1.4	Učebnice Český jazyk 9	136
2.2	Existují ideální výklady o interpunkci?.....	138
3	Stav znalosti české interpunkce u školní mládeže – výsledky trojí sondy	140
4	Závěry a doporučení	142
Komunikační a slohová výchova v teorii a školní praxi		146
1	Komunikační pojetí slohového vyučování	146
1.1	Cesta ke komunikačnímu pojetí současného slohového vyučování	148
2	Vyučování slohu a kognice žáka	150
3	Slohové učivo v současných učebnicích	152
3.1	Slohové učivo v učebnicích 1. stupně základních škol	152
3.2	Slohové učivo v učebnicích 2. stupně základních škol	154
3.3	Texty určené k výuce komunikační a slohové výchovy	157
4	Možnosti stylistické analýzy na 2. stupni základních škol	159
5	Závěr	162
Summary		171
Rejstřík		173